

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; leton Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov vresca v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je moč•.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku četrtega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša, ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.50

Uredništvo in upravništvo.

Baron Winkler — baron Hein.

Iz Ljubljane 15. t. m. (Izv. dopis).

Kakor je že znano, izgubila je Kranjska dosedanega svojega deželnega predsednika, barona Winklerja, ter dobila novega moža, kateremu je sicer začasno izročeno vodstvo deželne vlade, ki pa postane najbrže definitiven deželni predsednik. Ta prememba ni nam kranjskim Slovincem nič po volji; veselijo se pa naši nemški nasprotniki iz vsega srca, ker je baron Hein, kateremu je izročena politična uprava naše kronovine, kakor trdijo vsi časopisi, pristaš nemške levice. Baron Winkler bil je mož, ki je imel srce za naš narod, bil je mož, ki je našemu narodu v vsakem oziru rad pomagal, kolikor je v njegovi moči stalo. Z eno besedo: baron Winkler bil je naše gore list. Se ve, da se ništa nam Slovincem tudi za njegovega

vladanja kot deželni predsednik na Kranjskem, cedila mleko — in med; vsi vemo, da je ostalo še mnogo naših opravičenih in zakonitih zahtevanj neizpoljenih. Ali če pomislimo, v kakih razmerah živimo Slovani sploh, in posebno pa še Slovenci v Avstriji, pripoznati moramo odkritosrčno, da je bil baron Winkler izvestno najboljši deželni predsednik, kolikor smo jih imeli Slovenci do sedaj na Kranjskem.

V Avstriji je v merodajnih krogih še dandanes krivo prepričanje vodilno, da so Nemci izvoljeni narod, ter da tiče njim nadvlada nad drugimi narodi in pa posebno nad nami Slovinci, ki se jim zdimo — nekaka inferijorna rasa, ki smo sploh za to tukaj, da drugim hlapčujemo. Za to se pa tem krogom celo predrzno zdi, ako Slovenci po ravnopravnosti hrepene. Res je, da obstoje v Avstriji zakoni, ki zagotavljajo vsem v njej živečim narodnostim enake pravice, ali ti zakoni so obsojeni, da ostanejo vedno le mrtva črka. V istini je pa edino le germanizacija edina spasiateljica naše države v očeh teh gospodov. Tako politično modrost srkajo gospodje, ki imajo nekak privilegij do visokih in vplivnih mest v naši državi, že v svojih otroških letih. Takih idej se naučijo v poznejših dijaških letih in v teh mislih jih potrjuje večina avstrijskega nemškega časopisja, katero od dne do dne z najstrašnejšimi in z najzlobnejšimi spisi proti Slovanom polni svoje predale. Ker so bile torej pri teh političnih razmerah baronu Winklerju vezane roke in ker je moral vsak svoj korak, — in bil ta najzakonitši — ki je Slovincem pomagal do njihovih pravic, skoro vsakokrat z dolgimi poročili opravičevati pri kompetentnem mestu, potem bode pač vsak pripoznati moral, da ni nikako čudo, da smo morali Slovenci od kranjske vlade tudi takrat, ko je bil na čelu baron Winkler, marsiktero grenko použiti. Ali priznati mora tudi, komur je znano vse zgoraj navedeno, da je bila le politična, avstrijskim Slovanom neprijazna

konstelacija temu kriva, nikakor pa ne baron Winkler. Ker je večini kranjskih Slovincem vse to dobro znano, ker je bil baron Winkler vsakemu, in bodi si tudi najpriprostejšemu kmetu kranjskemu, vedno prijazen, ter se je vsak z njim gotovo lažje posvetoval in se mu pritoževal nego bi se to godilo pri kakem konceptnem praktikantu — kaj pa še le pri kakem okrajnem glavarju — in ker je slednjič baron Winkler za gmotne zadeve naše dežele prav očetovski skrbel, ne plašeč se ni truda ni sitnosti, potem pač lahko smelo trdimo, da ostane nam kranjskim Slovincem v vednem in blagem spominu!

Kaj pa novi voditelj deželne vlade, baron Hein? Kakor smo že omenili, pristevajo ga skoraj vsi časopisi k pristašem nemške levice. Posebno se ga pa veselijo „Gratzer Tagespost“, to je list, ki v svoji jezi proti Slovincem kar besni. Ta list pravi namreč, da ga prav dobro pozna in da je ta gospod pokazal že takrat, ko je bil okrajni glavar v Mariboru, da zna krotiti objestne Slovence. Daja mu po tudi že navodila, kako naj postopa z nami, kako naj dela na to, da pridejo Nemci spet do svoje nekdanje mogočnosti na Kranjskem, namreč najbrže do večine v deželnem zboru in po raznih občinskih zastopih, kakor n. pr. v Ljubljani, kjer prebiva 25.000 Slovincem in le 5000 privandranih Nemcev, ki so večinoma drugod rojeni in so prišli v Ljubljano s trebuhom za kruhom. „Neue Freie Presse“ pravi o baronu Heinu, da pozna prav dobro naše razmere, ali ta list kakor tudi „Grazer Tagespost“, trdita, da je bila večina kranjskega prebivalstva pred nastopom barona Winklerja nemška, in jo je potem takem le baron Winkler — ne vemo s kakim copranjem — prelevil v slovensko. No, če baron Hein tako dobro pozna kranjske razmere, kakor jih hočeta poznati zgoraj imenovana lista, ali jima pa le količkaj veruje in se bo torej po njih navetu hotel ravnati, potem se imamo nadejati res lepih časov na Kranjskem.

Mi smo sicer na vse pripravljani in se ne bojimo tudi najhujših eksperimentov, ker smo prepričani o zavednosti našega ljudstva in o ljubezni njegovi do jezika svojega in svoje narodnosti. Živih odiral pa se nas ne bo gotovo v 19. stoletju; doživeti znamo k večem, da se skoro združita sedanji dve slovenski stranki, kar bi se težko zgodilo pod vlado, nam ugodno, in bi se potem vresničil star pregovor, da ni nesreče brez sreče; opustiti pa ne moremo, da se ne bi čudili čudom politični modrosti grofa Tasse-a, ki državi, in do sedaj tudi njegovi vladi udani slovenski narod po sili tira v opozicijo. Po našem menenju ni to umestno, ni pametno in niti previdno.

Državi — in to vsaki državi, brez izjeme, vsaj tako nas uči povestnica — zagotovljen je trajen obstanek le takrat, kadar strogo spolnuje dolžnosti, katere ima do svojih državljanov in katere je s posebnimi zakoni jim zajamčila. Krivica maščuje se pa skoraj vedno in povsod, in to bi se znalo sedaj tudi pri nas zgoditi, ako Bog o pravem času ne odpre oči našim državnikom, ter ne pošlje naši ljubljani Avstriji takih mož, kateri bodo ne glede na prijaznost ene ali druge vnanje države vravnali naše notranje razmere v čisto le avstrijskem duhu in interesu, in bodo najprej Avstriji, in potem še le kaj drugega. To je naše menenje. Naši Nemci in Nemškutarji imajo, se ve, vse dugačno menenje o osebni premembi pri naši deželni vladi. Oni si, se ve, marsikaj domišljujejo in marsikaj pričakujejo od novega barona Heina; njim se v njihovi razbeljeni domišljiji kar nič nemogoče ne zdi, da bi pri nas še do tega prišlo, da bota morala gospoda dr. Tavčar in Hribar očiščena na hrbtu nositi, ako ne bota po Ljubljani nemški govorila. Mi tem ljudem drage volje privoščimo tako veselje; a prihodnost jih pouči izvestno, da Slovenci na Kranjskem ostanemo gospodarji v lastni hiši in to ne le pod baronom Heinom, am-

PODLISTEK.

Dva leposlovna poskusa.

Spisal Slavoljub Dobrávec.

II.

(Dalje.)

Malec prebere še konec;

„Preselil se je v drugi kraj, saj mu ni bilo treba iskati pomočkov za to. Ida doznavaši, da roditelji njenega huzarja ne dovoli v zakon, ni posnemala nekdanje sosedke Julije in tudi njen huzar ni posnemal Romeja, namreč da bi bila vsaj s smrtjo združena, temveč je raje čakala — koga družega, kakor je šel in on druge iskat.

Nekatere ženske toliko časa izbirajo, da dobe izbirek.“

Glasna pohvala, moški so celo ploskali, ves nežni spol je zahteval soglasno, da je Dolnič zadostil nalogi in piše za tisek, torej se sprejme brez ugovora v klub.

Za nekoliko časa razvije Vicko Krivičev izdelek in ga poda Malcu. Ta začne: „V trgovini sem imel tovariša, klicali so ga Ivana. Bivala sva in službovala skupno v nekom laškem mestu. Naši pisar-

nici nasproti je stala visoka hiša, z velikimi okni, z mnogimi arabeskami in okraški po zideh. Mojega Ivana je bolj ko vse arabeske na sosedovi hiši mikalo nekaj družega. Včasih se je namreč skozi tretje okno (od vrat na desno) prikazal lep, dá, krasen obrazek rmenolase gospodičine — Ide.“

Tu se je prav močno zganil Dolnič. Nekaj mu je bilo na jeziku, rad bi bil povedal, a načelnik ga je prihitel, opozorivši Malca, da bi nadaljeval.

„Tam je bivala s svojo materjo, udovo po nekem profesorju. Otroško naivni obrazek in velike modre oči so zanimale vsakogar, kako ne bi tudi mojega Ivana.“

Dolnič je zrl neprestano v Kriviča.

„Mnogokrat na dan je gledal v okno, gotovo večkrat kot v trgovsko knjigo. Na svojo veliko radost je opazil nekega dne, da ni zaman upiral željnih pogledov v omenjeno stran. O gotovih časih se je prikazala na oknu rmenolasa glavica. Tedaj je bil moj prijatelj srečen, presrečen. A ljubezen je kakor raztrgana vreča; več kot stresaš vanjo, manj se pozna, ker se vedno delj trže, tako je rekel nek učen gospod. Tudi Ivan je bil kmalu nezadovoljen s tem. Želel je, da bi mu mlada glavica

sem ter tja menda tudi — pokimala. Dosegel je s časom i to, seveda je moral poprej dolgo sam kimati.

Nekega lepega dne se najdeti kima joči, zaljubljeni duši na šetališču in si razkrijeti vzrok svojih srčnih bolezni.

Kako je bil Ivan srečen! Svoje rmenolase ne bi bil zamenjal za tolikšen kup cekinov.

Kmalu potem sva videla neko jutro, da so okna sosedove hiše črno zagrnjena — znak žalosti. Ivan je skoro omedlel. Prej se ni utolažil, da ga je knjigovodja pustil za nekaj minut. Kolikor je mogel naglo je tekel gori k svoji ljubljani Idi, misleč, ne, še misliti si ni prav upal, da je umrla. Ni ga bilo kmalu nazaj. Ko se vender prikaže, brati si mu mogel na obrazu, na ustnicah, da Ida še živi, umrl je le hišni gospodar, ki pa ni bil Idi niti sorodnik.

A Ivanov strah ni bil prazen. Ida je prav vsled tega, ker se je z umrlim gospodarjem izpraznil prostor za novega gosta, kmalu premenila za mojega Ivana.

Potem se je prikazal v hiši mladenič, lep in bogat, kakor so pravili. Že spočetka ga je gledal Ivan po strani. Ko je pa neki dan prestalo Idino kimanje na oknu in se

slednjič i ona ni nič več kazala na njem, bil je Ivan nad ušesa ljubosumen. Kakor brez glave je taval po pisarni, kakor senca po mestu. Iz te negotovosti ga je kmalu rešil pismonoša, ki mu je dostavil vse darove, vse liste in sploh vse, kar je kedaj poslal ljubljani Idi. Zavitku je bilo priloženo materino pismo, iz katerega je izvedel, da Ida ne more biti več njegova. Polastila se je torej onega lepooblečenega gospodiča in on se je nje polastil gotovo kako tako kakor nekdanj moj nesrečni Ivan.

Več mesecev je sedel v ječi, ker je bil nekoč svojega tekmeča in nezvesto Ido napadel na cesti in jima grozil z orožjem. To ga je skoro stregnilo. Ko je bil zopet prost, popival je nekaj dni po mestnih gostilnah, zapil vse prihranjene novce, zabil tudi spomin o nezvesti ljubljenci, samo ni zapil — pameti. Preselil se je v neko drugo mesto, oprijel se še vestnejše svojega posla, postal načelnik v pisarnici, prihranil precej denarja, pozabil nezvesto Ido in mislil na ljubljani dom.“

Malec ni mogel nehati. Dolnič je stopil k svojemu nekdanjemu sovražniku, podal mu roko in zaklical:

— Josipe, oprosti, jaz sem bil oni. Spremenil sem si bil ime. —

pak tudi tedaj, ko bi prišla k nam za deželna predsednika urednika „Neue Freie Presse“ in „Gratzer Tagespost“ sama.

Svetčev banket.

(Dalje.)

Tako Svetec. Komentara temu govoru morda ne treba; a vsak pravi rodoljub se izvestno pridruži našemu vskliku: Bog nam daj še mnogo, mnogo takih liberalcev, kakoršen je naš starina Svetec! In res je vsa družba, zbrana pri banketu, velikim oduševljenjem izjavila svoje popolno soglasje se izpovedjo velespoštovanega gosp. Svetca.

Za Svetcem so govorili: dr. Iv. Tavčar, dr. Danilo Majaron, dr. Milan Amruš, župan Grasselli, Ivan Hribar, koroški rodoljub, posestnik Wutti, urednik Andrej Gabršček, nadučitelj V. Ribnikar, dr. Gustav Gregorin, dr. Dolencec in župan Peče. Vsi ti govori združili so se v skladni akord čistega nekaljenega rodoljubja, opirajočega se na najčistejša krščanska načela. Najstrožji, pa objektivni sodnik ne najde niti besedice v teh govorih, ki bi morda nasprotovale naukom naše sv. vere. Posebnim zadovoljstvom navdala nas je upravičenost, da je ni bilo čuti besedice, žaleče nasprotne stranko: polemika, kolikor je je bilo, bila je povsem mirna in dostojna prvakov naroda slovenskega. Žarkega rodoljubja vzneseni pojavi iz ust gospodov govornikov uplivali so vidno na vso družbo, da ni bilo v njej zapaziti niti sledu kake mrznje do kogar si bodi in tiste ogorčenosti, ki je bila zavladala mej nami v poslednjih časih: zvoki idejalnega rodoljubja ublažili so in uplemenili razburkana čustva in na mesto vzburjenosti posijali so blagodejni žarki nade v boljše bodočnost in do prijetnejših odnošajev v taboru slovenskem. Dovoljeno nam bodi na tem mestu izraziti iskreno željo, da bi v bodočnosti vse javne govore na tej in oni strani prešinjal tak duh zmernosti, spravljivosti in krščanske ljubezni. Ako se uresniči ta naša želja, prepričamo se kmalu, da se sedanji, do skrajnosti napeti odnošaji izdelek ptujega izvora, zanešen k nam s ptujih tal; prepričamo se kmalu, da — če tudi popolno združenje ne bi bilo mogoče — vsaj lahko delamo vsporedno za blaginjo in srečo naroda slovenskega.

Dr. Tavčar je napil v prekrasem govoru domovini slovenski naglašujoč kaj začetkoma, da današnjega snidenja ni smeti tolmačiti tako, „kakor da smo se zbrali v znamenji boja ali prepira“. „Svoji

„Ti-i-i?“ zajeca Krivič. „Tako dobro sem te poznal kot ti mene „a nisem vedel, da ti —“

— Da, jaz, in z mano je Ida, kakor si slišal prej, narčila tako kot s tabo.

„Prav, prav, hiti Krivič. Ko bi bil pozneje to izvedel!“

— Tudi tebi prav — dostavlja Dolnič in mu stiska roko. — Mislim sem, da me še sovražiš, za to sem se te ogibal. —

„Zastran malovredne ženske sva se sovražila,“ reče drugi.

— Vspričo srebrovine stvarce, ki se oplete vsakega stebila — opravičuje Dolnič.

Še bi govorila, a Vicko ju opozori na društveni red in konča:

„Take so zveste Italijanke.“

— A Slovenke niso take — oglasi se gospodičina Vidčeva in vse so ji pritrdile.

Vpričo vseh sta potem morala novo vsprejeta uda pripovedovati svoje zgode in nezgode.

Ni se motil Vicko, ko se je nadejal, da bode ta večer najlepši kolikor jih je še doživel v Zagorji. Veselili so se pozno v noč in ločili v največji slogi in prijaznosti.

materi zemlji in „Družbi sv. Cirila in Metoda“ želimo pred vsem tistih srečnih časov, ko ne bode prepira o tem, je-li mej nami vera v večji nevarnosti ali pa narodnost, ko se bode temveč zanesljivo in gotovo vedelo, da nista v nevarnosti niti naša katoliška vera niti naša slovenska narodnost.

Dr. Danilo Majaron je proslavil v svojem govoru narod hrvatski. Narod slovenski in hrvatski sta si kakor samska dvojčka, kojih telesi je Bog tako zvezal, da brat brez brata niti živeti ni mogel. Se stoletji je utrjena naša zajednica, kajti Hrvataki bi si bila da ali ne izvojevala priznanje svoje narodnosti, da ni bilo Slovencev, ki so jo čuvali od jedne strani narodnih sovražnikov, a slovenski narod bi bil komaj mogel pričeti borbo za svojo narodnost, ako bi imel na strani, koder je zvezan s Hrvati, še tretjega sovražnika.

Na tej napitnici se je zahvalil dr. Milan Amruš bivši župan zagrebški povdarjajoč, da ne zadošča, da smo samo bratje, ampak treba, da smo složni bratje. Veseli ga, da narod slovenski izkazuje svojo hvaležnost slavljencu Luki Svetcu, možu, kateremu je v privatnem in javnem življenju geslo: recta via. Slaveč Luku Svetca, slavimo kulturno delovanje, kulturno misijno družbo sv. Cirila in Metoda. S prosveto napreduje in popolnjuje se človek, on izvršuje s tem besede sv. pisma, da bode sličen očetu nebeskemu. A uspešno kulturno delo je mogoče samo na temelju narodnega jezika. Tudi vzvišene resnice naše katoliške cerkve prešinejo celega človeka šele tedaj, če so se mu z živo besedo materinskega jezika usadile v srce. Materin jezik je vsakemu človeku svetinja — je del njegovega bitstva. Govornik omenja, kako so nemški škofje sumničili sveta slovanske brata, češda sta odpadla od vere, a neče naglašati vzrok temu sumničenju, kajti „pripeljala nas je tu sem ljubezen in sloga, zato bodi ta dan posvečen ljubezni in slogi“. Sveta brata sta se lahko opravičila v Rimu, ker je bilo njuno delo, delo ljubezni, a temeljna točka naše sv. cerkve je ljubezen. Ravnopravnost narodov je krščanska, a tlačenje narodov je pagansko načelo. (Čujte, gosp. dr. Mahnič! Op. ur.) Govornika veseli posebno to, da so si Slovenci znali ohraniti harmonijo mej vero in narodnostjo, ki je naravna. Prav so storili Slovenci, da so svojemu toli plemenitemu društvu navzdeli ime svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta bila apostola svete vere Kristove, osnovatelja slovanske književnosti, začetnika slovanske prosvete. Završujoč želi, da se to plemenito društvo razširi po vseh krajih, da se uvrsti na

Tako je bilo tedaj, ko smo se pri narodnih zabavah greli ob najčistejši domoljubni zavesti in smo pri narodnih veseljih poravnali mejsobne prepire.

Tako je bilo tedaj — — —

Povedati moramo še, da drugo zimo Vicka ni bilo več v Zagorji. Šel je drugam, dasi nerad, a povsod je netil ogenj svetega bratoljubja in narodne zavednosti. Dolgo so še govorili o njem. Celo nenavzočemu so napivali oni večer, ko se je v trgu praznovala dvojna svatovščina, Krivič je namreč vzel Vidčeva, Dolnič pa Mrakovo; Malec je bil obema „hišni oče“.

Ti zvezi sicer nista bili — kakor sta ženina trdila — veled ljubezni, marveč ženitev po zdravi pameti. Ljubko čitateljico pa zagotovimo, da sta živeli obe novoporočenki s svojima močnejšima polovicama prav srečno. Tudi brez otrok ni bilo, obema jih je naklonil vsegamogočni Stvarnik.

Danes je Zagorje seveda nekoliko drugačno kot tedaj. Razna društva so oživela in še žive; o dolgih zimskih večerih se pa zopet mlati tarok. Seveda drugi časi, drugi ljudje.

korist svete vere in narodnosti slovenske.

Na to je pozdravil župan ljubljanski g. Peter Grasselli, zbrano odlično družbo slikajoč trudoljubivo delovanje g. Luke Svetca kot bivšega magistratnega uradnika, uzornega parlamentarca, ter mnogozasluženega za narod slovenski.

Temu govorniku je sledil g. Ivan Hribar, ubravši struno, ki je mogočno zazvenela v srcih vseh. Posvetna slovenska inteligencija stoji na starem strogo narodnem programu, v katerem je kot prva točka vsprejeta tudi vera. Mi vsi moramo biti vedno pripravljene braniti dvoje dragih nam svetinj: vero krščansko in narodnost slovensko. Zato pa obsoja govornik, da si nekaterniki prizadevajo proglašati narodnostno vprašanje kot podrejeno, dá, kot nedopustno. Sam Sin božji, ki je poznal neprelike vesoljnega človeštva, se je razplakal pred vsem nad svojim narodom. Ali nas s tem Božji odrešenik ne uči glasno in jasno, da je dolžnost naša delovati in trpeti pred vsem za narod iz katerega smo izšli? Govornik se spominja na to slavnega Jugoslovana, ki je vedel dovesti svoj sveti verski poklic v harmonični sklad s najikrenejšim, brezmejnim rodoljubjem, moža, ki je spoznal, da je vera brez dobrih činov mrtva in ki je te dobre čine izkazoval na najširji podlagi za duševno izomiko svojega naroda. (Po teh besedah govornikovih so se razlegali burni vzkliki: Živio Strossmayer!)

Predlogu Hribarjevemu, da se prevzišenemu vladiki odpošlje brzojavna udanostna izjava, pritrčila je seveda družba soglasno in velikim navdušenjem.

Vsebinsko sledivših govorov nam ni možno — kakor smo se nadejali — že danes naslikati in moramo to delo odložiti za prihodnjo številko. Dolžnost naša je pa vsekako, da podamo našim čitateljem govor govornika tržaških Slovencev, g. dr. Gustava Gregorina, ki slove:

Častita družba!

Prejemši od sodrugov svojih tržaških častno nalogo, da se v njih imenu in v imenu tržaških Slovencev oglasim pri današnjem slavnostnem obedu, biti hočem kratek, ker čas naglo poteka ter hočem le v kratkih besedah označiti stališče, koje zavzemamo mi tržaški Slovenci nasproti ideji, ki je porodila ta krasni sestanek.

Nas tržaške Slovence užalil je, kakor sploh vse zavedne in razsodne Slovence, v dno srca neosnovani in nepromišljeni napad na vzorno našo šolsko družbo Sv. Cirila in Metoda, na iste vodstvo sploh in posebe na častito osebo osivelega našega prvoboritelja, slavljena današnjega.

Nas tržaške Slovence moral je zabolleti ta napad tembolj, ker vidimo v društvu Sv. Cirila in Metoda ono društvo, ki je namenjeno reševati v prvi vrsti leto za letom lep broj nedolžne naše dece od požrešnega moloha potujčevanja, katero društvo moramo torej braniti kakor punčico v svojem lastnem očesu.

Mi tržaški Slovenci bijemo tam na meji Slovenstva trd in težak boj.

Ako mi vstrajamo v tem trdnem in težkem boju, žrtvujoči materialne udobnosti, vodi nas pri tem le vzvišeni in čisti patrijotezem in upanje, da dobimo iz središča Slovenstva vsaki čas neke zadostno moralno, temveč tudi materialno podporo, ako pridemo v nevarnost, da omagamo.

Radi tega smo se žalostjo opazovali v zadnjem času nesrečni domači razpor na Kranjskem ter je naš strah za naroden naš napredek in za velevažno našo šolsko družbo došel do vrhunca po glasovitem napadu na poslednjo in njene voditelje. A hvala Bogu, ta napad ni imel onega vspeha, katerega so si želeli njega uprizoritelji, pač pa nasproten vspeh, kar danes tu vidimo in z zadovoljstvom konstatujemo.

Zdramil je namreč posamezne slovenske narodne stranke in strančice ter jih

spojil v harmonično in impozantno današnjo manifestacijo, ki bode predhodnica trdnije organizacije in boljše bodočnosti slovenske.

Radujoči se tega vspeha prvega katoliškega shoda in postanka zedinjene nove ali prav za prav preporojene stare narodne stranke, ki je kakor „Feniks“ ustala iz požara, ki ga je zanelila drzna in zlobna roka, želimo mi tržaški Slovenci le to, da bi današnja manifestacija ne bila le posamezen pojav, da bi zedinjena narodna stranka ne bila le negacija nasprotne nam stranke, da bi naše združenje ne bilo le mehanično, nego organično, iz pravega narodnega prepričanja izhajajoče plodno delujoče združenje. V tem smislu in s to željo dvigam v imenu tržaških Slovencev svojo čašo ter napijam složni narodni stranki in častitemu našemu prvoboritelju Luki Svetcu, slavljencu današnjemu: Bog ga živi! (Klici: Živeli Tržaški Slovenci!)

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 17. t. m. imela je avstrijska delegacija plenarno sejo. Predsednik je prijavil zahvalo cesarjevo na čestitkah povodom imendana Njegovega Veličanstva. Delegat Eim izjavlja, da narod češki ne smatra državni zbor pravim zastopstvom ter ne pripoznava dualizma kot zaključek ustavnega razvoja (evolucij). Nenemški narodi avstrijski dvomijo, da bi bila trojna zveza koristna. Narod češki je nezaupljiv do zveze z Nemčijo; narod češki sicer ne črti Nemčije, a hoče, da Nemčija ostani inozemstvo. Čehi se nikakor ne odpovedo simpatijam slovanskih narodov, osobito Rusov, a oni umejo spraviti v sklad svoje slovansko čustvovanje z dolžnostmi do monarhije. Minister vnanjih zadev nima proste roke in vpliv zveze z Nemčijo na našo notranjo politiko je poguben. Govornik označuje Francijo kot naravnega zaveznika Avstrije, Rusijo pa kot zgodovinskega; zvezi z Italijo ne more pritrčiti; govornik se sicer ne poteza za zvezo z Rusijo, pač pa želi prijateljskih odnošajev. Glasoval boče proti proračunu. — Delegat veleposestnik Buquoy zanikuje, da bi vse probivalstvo gojilo Eimovo nazore. Spinčić je proti zvezni politiki z Nemčijo in Italijo in sicer s ozirom na avstrijske interese. Delegat Jaworski trdi nasproti Eimu, da se je trojna zveza skazala koristno za Avstrijo; ni res, da vsi slovanski narodi simpatizujejo z Rusijo. Delegat Meznik (Moravec) ne priznava Eimu pravice govoriti v imenu vsega naroda češkega. Proti Buquoy-u polemizujoč izjavlja delegat Eim, da bode narod češki, ki je potisnjen v opozicijo, tiral opozicijo do skrajnih posledic. Delegat Gregorič odobruje postopanje avstrijske politike ter se izjavlja za trojno zvezo. Istotako so odobraval vnanjo politiko delegatje Richter, Luzzatto in Plener. Proti Eimu polemizujoč pravi minister vnanjih zadev, da nikdo ne želi vojske z Rusijo; trojni zvezi je namen le obramba; mi ne bomo nikdar napali Rusije; v tako velike zadeve ni smeti utikati lokalnega patrijotizma. Avstrija želi le to, da se balkanske države razvijajo samostojno.

V večerajnji seji je govoril delegat (Mladoček) Pacák proti trojni zvezi. Vprašal je, ali so ogrski vojniki prvega reda, češki pa drugega? Del. Russ je naglašal da je državno pravno stališče Ogrske drugačno nego ono Češke. Na to je replical Pacák, da narod češki želi kronanja kraljevega in da se nikdar ne odpove tej nadi. Vojni minister Bauer je odgovoril, da pač pozna ogrski državni jezik, ne pa češkega, ter da pazi na to, da se ohrani službeni jezik, a da se goji ma-

terini jezik. Pokaže naj se mu tisti skrivni ukaz, s kojim je bilo prepovedano, posluševati se českega jezika. Vsprejeli so se na to ordinarij in ekstraordinarij vojnega proračuna, pokritje dodatnega kredita ter resolucija, zahtevajoča, da vojni minister, če je le mogoče, že v prihodnji proračun postavi potrebno svoto za zboljšanje hrane vojakom. Temu je sledilo posvetovanje o kreditu za okupacijo. Deleg. Masaryk se je pritoževal o žalostnem stanju gospodarskega vprašanja v zasledenih deželah priporočujoč zemljišni davek mesto tlake in desetine. V današnji seji nadaljuje Masaryk svoj govor.

Različne vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ ima v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10 uri p. p. svojo sejo v prostorih „Del. podp. društva“. Ker je na dnevnem redu posvetovanje o volitvah v mestni zbor, pozivljajo se gg. odborniki, da se polnoštvisilno udeležijo te seje.

Stara pesem. „Slovenec“ nas je v svoji nedeljski številki zopet vrgele — koliko krati že?! — mej liberalce. Ne prihaja nam na misel, da bi znova protestovali proti temu podtikanju, ker vemo, da bi itak nič ne izdalo. Gospoda hočejo na vsak način, da smo liberalci, ergo: „Edinost“ je liberalen list! Seveda proti takemu načinu argumentovanja je težko najti obrambe. Udajmo se torej v božjo voljo in zaupajmo razsodnosti naših čitateljev, ki izvestno vedo pogoditi, koliko je resnice na trditvah ljubljanskega „Slovenca“, kolikor se dostaje našega „brezverstva“. Kar se tiče Svetčevega banketa, sklicujemo se mirnim srcem na tenor vseh govoren, od prvega do zadnjega. Niti eden govornikov se ni doteknil sklepov in resolucij katoliškega shoda, ampak vsi so se res postavili po robu le tisti ledeno-mrzli sapi, ki je dovelj jasno izražena v odurnih napadih na družbo sv. Cirila in Metoda in nje zaslužnega podpredsednika ter v napadih na duhovnike-rođoljube, ki stoje na čelu tej družbi. In tudi vabilo na banket — na koje se sklicuje „Slovenec“ — govori o skrajnostih, izjavljenih na katoliškem shodu. Sicer pa imamo dokaze v rokah, da odlični zagovorniki katoliškega shoda in istotaki zvesti pripadniki „Slovenčeve“ stranke sami priznavajo, da so posamičniki na katoliškem shodu res zagrešili obžalovanja vredne skrajnosti ter s svojim herostratskim početjem vsaj za polovico zmanjšali vpeh tega shoda. Da niso sedaj razmere na Kranjskem take kakorane v resnici so, izvedeli bi kmalu, da lep del starejših duhovščine kranjske istotako sodi o teh skrajnostih, kakor sodimo mi. Oborožimo se s potrpljenjem, kajti gotovo pride dan, ko se nam pojasni marsikaj. Dotlej pa ostanemo, kar smo bili do sedaj: verni katoliki in odločni narodnjaki.

O našem položaju piše nam prijatelj iz Hrvaške: „Svetčev banket, sploh vsa ta ideja, povzdignila me je in me razgrela prav v srce. Tega pa je bilo res potreba! . . . Dobro je znamenje, da niso vsi slovenski duhovniki v Mahničevem ostrogu! . . .“

Da je Winkler šel, to se mi ne dozdeva prevelika nesreča za Kranjsko. Menim, da ne bo škodovalo, če železo narodnosti pride zopet nekoliko časa v zaroče ogle in pod kladivo: vsaj se ga ne boode prijemala rja . . . Jaz sem sploh bolj prijatelj napete strune in odločne godbe. Stroj naj dela, da kar iskre letijo! Mlačnosti, klečeplaznosti in kimanja v narodnih stvarih, kjer se rešuje vprašanje: „biti ali nebiti“, nikakor ne odobravam! Tu sem pač Jurčičevih, sploh radikalnih nazorov, kakor vsak odločen Slovenec.

Zlobnost. Posledice znani vinski klavzuli v trgovinski pogodbi z Italijo občutijo že po vsej Istri. Ljudstvo je seveda ozlovoljeno zeló. To nevoljo ljudstva uporab-

ljajo naši národní nasprotniki, da lazejo najnesramnejše v ta namen, da bi očrnilli poslanca Laginjo in Spinčiča. Trostijo namreč ostudno laž, da sta ta dva poslanca glasovala za pogodbo z Italijo ter tako prouzročila velikansko škodo svojim volilcem. Človek se kar trese same jeze videč, s kakimi moralnimi propalicami se je boriti našima zastopnikoma, propalicami, v kojih duši je zamrla slednja iskra poštenja in resnicoljubja. Laginja in Spinčič ne le da nista glasovala za pogodbo, ampak glasovala sta proti, pač pa so glasovali zanjo italijanski zastopniki. To je čista resnica, vse drugo je laž.

Svetčev banket. Iz Trsta, njega okolice in iz Istre so došli nastopni telegrami: (Dalje.)

Buzet. — Solidarni u veselju, tugi u dobru i zlu sa milom slovenskom braćom, čestitamo na priznanju uspešnoga rada spasonosnoga društva Cirila in Metoda. — Buzetski Hrvati.

Hrpelje. — Z navdušenjem pripoznavamo vrlega boritelja Svetca za našega narodnega vodjo. Živeli vsi njegovi častilci! V duhu z vami združeni: Gašpar Kastelic, Jože Kastelic, Štefan Šiškovič, Jože Kljun, Radoslav Mankoč.

Kanfana. — Slažem se s svim sa slavitelji Luke Svetca, protjeranoga od katoličkog sastanka! Bog živi njega, Ciril-Methodovu družbu i sav njezin odbor, živili! — Korbar, kapelan Žminjski.

Kanfana. — Vzornemu vodji Ciril Metodovega društva, uzoru duhovnikov, nevstrašnemu narodnjaku, velečastitemu gospodu Tomu Zupanu; podpredsedniku, blagorodnemu gospodu Luki Svetcu, vrlemu zagovorniku prepotrebnega društva, čestitemu gospodu Koblarju, sploh vsemu slavnemu odboru Ciril Metodovemu kličemo: Bog Vas živi, hrabri, neustrašeni boritelji za sveto našo stvar. Za vero, narod, cesarja delajmo vkupno, složno, da pridobimo toliko več v morje potujčevanja pogubljajoče se dece slovenski materi, naši Slavi. Slava častilem Luke Svetca! — Jovan Cotelj, kapelan, Folta, kapelan Cerovski, Križnič, posestnik.

Pazin. — Prezasluznomu boriocu Luki Svetcu izriču zahvalno priznanje — Rodoljubi srednje Istre.

Prosek. — Bog nam ohrani prekorišno družbo sv. Cirila in Metoda pod tako izbornim vodstvom kakor sedaj. Slava velezaslužnemu Svetcu! Živeli slavitelji! — Pevsko društvo „Hajdrih“.

Prosek. — V duhu družimo se slaviteljem najdražje nam družbe in velezaslužnega narodnega borilca kličoč: Slava družbi sv. Cirila in Metoda! Slava njenemu uzornemu vodstvu! Slava, slava slavnemu našem Svetcu! Zaničevalen zasmeh napadajočim don Quixottom. — Balanč, Čok, Godina, Koren, Iv. Nabergoj ml., Slavik.

Nabrežina. — Podpisani, vsi zavedni ter napredni in zatorej nič slabši slovenski katoliki, kakor privilegirani farizeji po Sloveniji, prosimo, dá, kar opominjamo resno naše novodobne Wihinge, nehajte z národnim samomorom, dokler je še čas! Stopite nazaj v kolo naših obče po Božji in narodovi volji poklicanih prvoboriteljev — dičnih naših Svetcev — da skupno branimo, ne gledé na stan in rod svete naše narodne svetinje proti neštivilnim brezozirnim slovanskim nasprotnikom.

Kakšen Vam bode odgovor pred narodom in tam pred Bogom, če proklinjate jezik lastne matere, pridigujete sovraštvo med rođnjimi brati na korist največjim slovanskim vragom in sučete bojovito med namesto križa miru in ljubezni?!

Vedite, če zatiraš v Slovencih narodnost, dušiš i vero! Naše geslo bodi: Bog in narod nerazdružena! — Nemeč, Gruden Ivan, Gruden Fran, Grbič, Cigoj, Rađović Ivan, Perić Josip, Perić Ivan, Tomšič, Resman, Janez Caharija, Caharija Silvester, Josip Caharija, Anton Caharija, Ig. Tancó, župan, Jos. Černe, Vrstovšek, Stupica.

Prosek. — V duhu z Vami kličemo: živela družba sv. Cirila in Metoda taka, kakršna je sedaj. Živio narodni prvoboritelj Luka Svetec! Živeli njega častilci! Obžalujemo farizejske napade na naše narodne bisere! Sv. Ciril in Metod prosita za njih spreobrnitev! — Alojzij Goriup, Marino Luka, Ljudomil Nabergoj, Čibič. (Konec prih.)

Prvi jour fix Slovanske Čitalnice bode v soboto, dne 22. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Vabila se razpošljejo v kratkem. Sodeloval bode ta večer tamburaški zbor „Tržaškega Sokola“. Čitalnični odbor se trudi, da postane prvi jour fix živahen in kolikor mogoče obiskan; nadejati se je, da se zbere v soboto zvečer ovet tukajšnjih slovanskih krogov v Čitalnici. Če se to posreči, beležili bodemo v našem narodnem življenju v Trstu socialen napredek, katerega si presrečno želimo.

Občni zbor „Slovanskega pev. društva“ bil je v nedeljo dne 16. t. m. v „Delalskem podpornem društvu“. — Izvoljeni so jednoglasno: Predsednik: g. dr. Karol Glaser. Odborniki: gg.: dr. Gregorin, L. Križ, J. Mikota; Iv. Umek, A. Janša, Fr. Čargo, Iv. Kiferle in drd. I. Abram. Namestniki: gg. Švara, Pelicon, Vouk. — Pregledovalci računov: gg. Bartol, Petrovič in Furlani. — Obširneje poročilo o tem zborovanju priobčimo radi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Tržaško podporno in bralno društvo vabi k veselici z igro, katera se bode vršila v nedeljo dne 23. oktobra 1892. v dvorani „Mally“ (via Torrente 16) s sodelovanjem: „Slovanskega pevskega društva“ in tamburaškega zbora „Tržaškega Sokola“, kakor tudi društvenih diletantov. Razpored: 1. V. Knobloch: „Sokolaka koračnica“, udara tamburaški zbor. 2. V. Lisinski: „Tam gđe stoji“, poje zbor. 3. Igra v 1. dejanju: „Veselo iznenadenje“, izvršujejo društveni diletanti. 4. J. Kral: „Jaz sem Slovan“, poje zbor. 5. Šviglin: „Potpourri bolgarskih narodnih pesni“, udara tamburaški zbor. 6. V. Klaič: „Svrčanje“, osmerospjev. 7. Burka v 1. dejanju: „Pomota v naznanilih“, izvršujejo društveni diletanti. 8. Nagovor gospodičine R. V. 9. Odmor — potem ples. Začetek ob 7. uri zvečer. — Ustoppina 30 kr. za osebo. Sedež v prvi vrsti 20, v ostalih vrstah 10 kr.

Društvo „Velesla“ napravi v nedeljo dne 23. t. m. izlet v sv. Marijo Magdalena spodnjo. Izlet se vrši le pri ugodnem vremenu.

Iz Podgrada se nam piše: O. g. Fran Bukovec, župnik v Tervižu, pristopil je kot 12ti ustanovnik k Podgrajski podružnici sv. Cirila in Metoda in uplačal 10 gld. — Vrlemu narodnjaku hvala! Vivat sequens!

Posvetovanje. Vozniki gramozna (žerine) iz okolice imajo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri predpoludne pri sv. Ivanu posvetovanje, kako bi se dalo doseči od podjetja povišanje odškodnine za dovažanje gramozna.

Izpred sodišča. Sodba proti morilcem Mamiloviću in tovarišem izrekla se je v nedeljo ob 11¼. uri zvečer. Vsi trije zatoženci obsojeni so na smrt radi zavratnega umora. Na dotično vprašanje predsednikovo, ali imajo zatoženci še kaj pripomniti, odgovoril je Mamilović: „Jaz nimam nič več govoriti; Čendak je zatrjeval, da je nedolžen; Ivančič pa je rekel, da gre z veseljem v smrt. Vsi trije obtoženci so mirnim srcem poslušali obsodbo. Prvega bodo obesili Čendaka, potem Mamiloviča in na zadnje Ivančiča, seveda, če jih Njegovo Veličanstvo ne pomilosti. — V ponedeljek se je pa vršila kazenska obravnava proti ponarejevalcema javnih kreditnih papirjev, 30-letnemu Leopoldu Chiaruttiniju in 53-letnemu Miklavžu Fornasierju, oba iz Strassolda. Izdajala sta po Trstu ponarejene petdesetake. Oba zatoženca priznavata sicer ta čin, a trdita, da nista vedela, da so bankovci ponarejeni, čes, da sta jih prejela od nekega Comesattija iz Vidma. Izrek izvedencev pravi, da so se ti pet-

desetaki napravili na kovinski plošči, a pomnoževali so se fotografiskim potem. Porotniki so spoznali soglasno Chiaruttija krivim, Fornasierja so pa oprostilili 11 proti 1 glasu. Sodisce je prisdilo Chiaruttiniju 14 let težke ječe.

Včeraj je bil obsojen radi poneverjanja bivši diurnist Hugo Loy na dve leti težke ječe. S to obravnavo se je zaključilo takratno porotno zasedanje.

Na znanje. Udom „Delalskega podp. društva“, kateri so plačali še le do 38. tedna, se naznanja, da so že zastali za 4 tedne, ker se od 16. okt. do 22. okt. šteje 42. teden.

Književnost.

„Spomini na znamenite možé slovenske.“ Čital Vatroslav Holz. Ponatis iz „Edinosti“.

Kakor človek rad gleda po ilustriranih časnikih slike znanih imenitnih mož, istotako tudi rad čita podatke iz njih življenja in črtice iz njegovega značaja, iz katerih si s pomočjo domišljije potem sam naslika podobo tega ali onega moža v svoji duši. To je duševno poznavanje ljudij, kateri so nam znani in o katerih bi radi kaj več izvedeli. Zato bode pač vsakdor hvaležen pisatelju, ki nam je vzgoraj navedenih „spominih“ opisal dolgo vrsto znamenitih mož slovenskih in sicer toli živo in mično, da si ne morem kaj, da bi ne ispregovoril o taistih nekoliko besed.

Že dolgo nisem čital toli ljubekega, lahko-nagajivega, pikrega, z vrelim čuvstvom in spoštljivo pisanega berila, kakor so gorenji „spomini“. Kakó lepa izprememba! Kako vzvišena je refleksija predavateljeva o Bleiweisovem poljubu! Najnežnejše je pisano o Erjavcu, o Razlagu, posebno pa o Šubičih, kateri so spleh, po mojih mislih, krona vsemu spisu. Kar je tu napisano, vse je napisano z vreló srčno krvjo! Tu je bil pisatelj jedenkrat zopet v svojem elementu. — Gasparšič je mojsterski opisan v svojem genu; tudi Jenko posebno duhoviti dialogi. Kako je imenovani „čudak“ prijemal pisca in kako se je poslednji branil s perečimi odgovori. — Jurčič je izvrstno naslikan kot samozavesten duševni velikan, kateri pri tlikovcem grmi: „Ouais ego!“ — Istotako tudi Levstik. In Raič! Takšen je bil! Pravi Mojzes med našimi „Prieki“. — Trstenjak je suveren patrijarh, pravi Melkizedek. Razboren in tolerant duhovnik. — Nedeljkó! Da, takšen je bil od pete do glave! Šele idealizoval ga je pisatelj.

In zdaj še moram omeniti klasičnega drobiža v „Spominih“. — To so prvič izborne, da, tu in tam homerske primere in slike. Pri Črvu: „živi pokopanci, ki zevajo!“ Dolinar: „krčil je puščavo“. . . . zbil so mu srp iz roke“. Pri Jurčiču (pag. 32): „kakor volek novo lesó“. . . in dalje (34): „otepite z njih tiste šestice“ — „pest pod nos“. — Kakše slike in krepki izrazi so to: Črv — zadušen talent je odmeval iz njegovega govora. — Plastičen prizor je Gasparšič, zavrt v abruški plašč, čakajoč na bregu, dokler se mu je sušila srajca! — Jenko po svoji zunanosti bodeč kot jež; jedra ni pokazal vsakemu slavnjaku. In pa tisti pristrizek na str. 29: „do svidenja na — onem svetu“. — to je pravi grom iz vedrega noba. — Pri Jurčiču: „vladna elastika“, „obregnil“, „časnikarske žrnje“, to so krepki izrazi, óvrsta poteze, za Jurčičev značaj prav primerne. Na mnogih mestih je predavatelj prav dobro dregnil in šibal. Na pr. pri Bleiweisu, str. 7: „No, takrat je bil jeden voditelj“. Pri Cegarju, str. 10: „Cegnar je bil skromen, . . . ne domišljjav, kakor kak golobrad hrabolazec na Parnas“. . . „Gabršek (str. 17) ni bil zgolj „vinski brat“, dokler je bilo kaj vina na mizi . . . dal bi za prijatelje i svojo kri“. — „Glaser (str. 23) pospeševal je cerkvene umetnosti dejanski“. — Hribar: „Ondu so se takrat zbirali“. . . . zlasti v središču. — Jenko (31): Vseakó je zaslužil več priznanja. . . . nek slovenski list“. — Levstik (pag. 45): „Ocvirek pobrali“. . . . Pri Razlagu je ošibal znano — ekskluzivnost. — Huda hiba pa je na str. 86, kjer predavatelj Dalmatince imenuje „glupe divjake“ — ki pa so vendar Slovani (dasi ne vsi; ali on ne dela izjeme). Vse je vrgele v jeden koš, ki je precej raskav! No, menda so mu bili pred očmi zgolj — preprosti dalmatinski pomorsčaki. — Pri Trstenjaku (106): „kakor pajek ujete muhe“. . . . Zarnik je izvrstno ozna-

čen in markantne so njegove poteze: . . „hudič je mlatil na njem grah“, klijente je vsprejemal s kakšnim „hudičem“. Železnikar je precej podoben Jurčiču. — Dobro je rečeno: „papirnati zmaj“. — Pri Žvabu povedano je kaj lepó in stvarno, „da je gledal svet skoz — slovnico“.

Navedel sem dovolj markantnih izrazov, ki je vsak na svojem mestu, klasičen. Tedaj, da rekapitulujem svojo sodbo: „Spomini“ so predavatelju po vsemu dobro uspeli. On sicer ni postal, kakor je želel, slikar s kistom, ali postal je z lastno močjo prav dober slikar s peresom, psihologiški slikar. In te njegove slike so plastične, žive, realistične. Vsaka diše svojim duhom. Čem dalje človek bere o vsakem posamičnem možu, tem jasneje stopa njegova podoba pred duševno oko čitatelja. Da to niso fantomi, izmišljotine, temveč žive, plastične slike!

V Karlovc 8. oktobra 1892.

Prof. M. Vamberger.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina.

Prodajalnica in zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz deželo.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasarete“ in sifone.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slačiče, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghenga in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskalice.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočvarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarnarja „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišana) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter. toda le v množini najmanje 25 litrov.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporoča svoja izborna istrska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanje postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Mollin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Rossetti, magna št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar.

Jakob Janež tapetar via Stadion št. 10 na dvorišču priporoča se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor zof, madrace, naslanjače itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 a poštino vred.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“ Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednjia lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnemu naklonjenosti slavnemu občinstvu.

104-12 P. Favero.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1881.)

To društvo je raztegnelo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnicina in rezerva dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 62

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847 99

Glavnicina za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289 02

Plačana povračila: a) v letu 1891 f. 8,530,159 46

b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,247,920 89

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v astnej hiši.

VINSKIM KUPCEM IN GOSTILNIČARJEM

se priporoča podpisani najiskreneje, zagotavljač vestno poslovanje pri vsaki vinski kupčiji. Prosi torej, da se vinski trgovci, gostilničarji in kupci zaupljivo obrnejo nanj.

Giuseppe De Colle

patentovani in zapriseženi vinski mešetar v

Višnjaju (Visignano) v Istri.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-26 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romaniško žveplo za žveplanje trt.

ZAHVALA.

Tugujoča rodbina, ginjena do dna duše, se zahvaljuje iz vsega srca vsem onim blagim osebam, ki so izkazale poslednjo čast dragemu, nepozabnemu

Janezu Krst. Angeli-ju,

spremišvi njega zemske ostanke k večnemu počitku.

TRST, 16. oktobra 1892.

Tugujoča rodbina
Angeli.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2%
8- " 3 1/2% 3-mesečni " 2 1/2%
90- " 3% 6- " 2 1/2%

Vplačovanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17. in 21. odnosno 12. jnnija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-19 pri odbitku 1% provizije.

Predjumi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji. Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 13. maja 1892. 20-24

LEKARNA A. KELLER

ex Rondolini,

utemeljena v letu 1769.

TRST,

Via Riborgo br 13.

Razprodaje sledeče posebnosti: Glasovite in prave slaštre iz Brošije, železo-Mallesi. Navadno ribje olje; isto olje z jodom in železom. Elixir Cocco, okrepiljači in probavljajoči. Elixir China proti mrz icl. Anatarinsko vodo za usta. Obče poznano vodo katrama in vbrizgavanja katrama. Zmes proti tajnim beleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vино s Chino okrepiljače želodce kakor Marsala. Prašek za zobe, bel in rožnat. Clperski prašek bel n ruder itd. Glavna zaloga rogatske kislice kneza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje deželo se vsprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju.

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentroz (mifeiori), kri čistilo in neprekoaljivo sredstvo zoper pale nje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., a pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravlila. Dobiva se v odklovanu lekarni 75-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljkatve izvršujejo se neutogoma.

Krojaški mojster

FRANINAMO

naznanja sl. slovenskemu občinstvu, da je svojo delavnico preložil na Corso št. 8 II. nadstr.

Zagotovljajoč ceno in točno postrežbo se priporoča najiskreneje sl. občinstvu.

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica

August Brunner prevzame vsa vospadajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, vođa in manjša POPRAVLJANJA.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengieserei von

August Brunner übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.

Telefon št. 291. 20-24

Drogerija

Arturo Fazzini v Trstu

Ullica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izber mineralnih vod, zmlatih oljnatih barv najfinerjih vrsti; ruder, rumeno, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinerje po 40 novč. kilo. Razun tega velika izber barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga mirodij, barv, zdravil; zalogo žveplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 30-50

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2.

27-32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje